

Sygn. akt IV U 530/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2014 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania A. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 30 sierpnia 2013 r. Nr (...)

w sprawie A. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo A. F. do emerytury od dnia 01 sierpnia 2013 r.

Sygn. akt: IV U 530/14 **UZASADNIENIE**

Decyzją z (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił A. F. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od w/w decyzji złożył A. F. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od 2 czerwca 1972r. do 5 stycznia 1996r., gdzie pracował na stanowisku technika budowlanego, a od 2 maja 1975r. na stanowisku majstra budowy, awansując następnie na starszego majstra budowy, a od 1 października 1980r. na kierownika budowy. Praca na stanowisku majstra i kierownika budowy polegała na dozorcze i kontroli pracowników zatrudnionych na budowach prowadzonych przez w/w przedsiębiorstwo. Przedsiębiorstwo to uległo likwidacji dlatego nie może przedstawić świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach (odwołanie k.2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.8-9).

Wyrokiem z (...)2014r. Sąd Okręgowy w(...)oddalił odwołanie ubezpieczonego wskazując, że ubezpieczony udowodnił, iż wykonywał prace polegające na dozorczo inżyniersko-technicznym przy budowach bloków mieszkalnych, ale niespełniony został warunek wykonywania dozoru na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Ubezpieczony dozorował różne brygady pracowników budowlanych, w tym dekarzy, betoniarzy, zbrojarzy, murarzy, cieśli. Niewątpliwie część brygad wykonywała prace w szczególnych warunkach, ale nie można stwierdzić, że podstawowymi pracami wykonywanymi przy budowie bloku mieszkalnego były prace wymienione w wykazie. Ponadto w ramach pełnionych funkcji majstra i kierownika budowy ubezpieczony wykonywał również czynności niezwiązane z bezpośrednim dozorem inżyniersko-technicznym np. organizował narady techniczne, prowadził dziennik budowy, rozwiązywał problemy dokumentacyjne (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 11 lutego 2014r. wraz z uzasadnieniem k.20 i 22-25).

Na skutek apelacji ubezpieczonego od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w (...)wyrokiem z (...)2014r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w(...)do ponownego rozpoznania podnosząc, że nie można zaakceptować stanowiska Sądu Okręgowego, że fakt, iż w ramach dozoru inżyniersko-technicznego ubezpieczony nadzorował również pracowników wykonujących prace niewymienione w wykazie, jest równoznaczny z brakiem podstaw do uznania, że podstawowymi pracami wykonywanymi na budowie bloku mieszkalnego były prace w tym wykazie wymienione. Samo bowiem posłużenie się terminem „podstawowe” oznacza, że prace te nie muszą być jedynymi dozorowanymi przez ubezpieczonego. Prace podstawowe to takie, które z uwagi na ich rozmiar na danym dziale lub oddziale (budowie) są pracami zasadniczymi. Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego konieczne jest ponowne rozpoznanie sprawy i ustalenie rodzaju prac wykonywanych przez ubezpieczonego na dozorowanych przez niego budowach, w tym w okresach zimowych, sposobu wykonywania tego dozoru, struktury pracowników dozoru, w tym brygadzystów i majstrów (wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z (...). wraz z uzasadnieniem k.40-45).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony A. F. w dniu (...) ukończył (...)rok życia. W dniu 23 sierpnia 2013r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek o emeryturę z 23 sierpnia 2013r. k.1 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy, uzupełniony pracą w gospodarstwie rolnym w wymiarze 25 lat, z czego okresy składowe wynoszą 23 lata, 7 miesięcy i 8 dni, a okresy nieskładowe 8 miesięcy i 4 dni. Ponadto organ rentowy ustalił, że ubezpieczony nie wykazał, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat

Z uwagi na brak wymaganego ustawą stażu pracy w szczególnych warunkach decyzją z 30 sierpnia 2013r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 30 sierpnia 2013r. k.16 akt emerytalnych).

Ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. od 2 czerwca 1972r. do 5 stycznia 1996r. w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym w okresie od 24 października 1972r. do 14 października 1974r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (świadczenie pracy z 25 stycznia 1996r. k.4C akt osobowych i książeczka wojskowa – w kopercie na k.13 akt emerytalnych).

Z chwilą zatrudnienia ubezpieczonego w powyższym przedsiębiorstwie powierzono mu stanowisko stażysty (pismo z 31 maja 1972r. o przyjęciu ubezpieczonego do pracy od 2 czerwca 1972r. k.1B akt osobowych). Na stanowisku tym ubezpieczony pracował do chwili powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej oraz po powrocie z wojska – do 19 grudnia 1974r. (pismo z 11 listopada 1974r. o przyjęciu na dalszy staż pracy po odbyciu zasadniczej służby wojskowej k.10B akt osobowych). Z dniem 20 grudnia 1974r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko technika budowy (pismo z 20 grudnia 1974r. o powierzeniu obowiązków technika budowy k.11B akt osobowych). Na stanowisku tym ubezpieczony pracował do 1 maja 1975r. Z dniem 2 maja 1975r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko majstra budowy, na którym ubezpieczony pracował do 30 września 1977r. (pismo z 2 maja 1975r. o powierzeniu obowiązków majstra budowy k.13B akt osobowych). Z dniem 1 października 1977r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko starszego majstra budowy w nowo powstałym w ramach tego przedsiębiorstwa (...)-

Zakładzie Budownictwa Mieszkaniowego w S.. Na stanowisku starszego majstra budowy ubezpieczony pracował do 30 września 1980r. (pismo z 18 października 1977r. o powierzeniu stanowiska starszego majstra budowy w Zakładzie Budownictwa Mieszkaniowego w S. k.18B akt osobowych). Następnie z dniem 1 października 1980r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko kierownika budowy (pismo z 29 października 1980r. o powierzeniu stanowiska kierownika budowy k.33B akt osobowych). Na stanowisku tym ubezpieczony zatrudniony był do 30 czerwca 1987r. Od 1 lipca 1987r. pracodawca powierzył ubezpieczonemu stanowisko kierownika grupy robót na budowie Osiedla (...) w S. (pismo z 3 lipca 1987r. o powierzeniu obowiązków kierownika grupy robót k.65B akt osobowych). Na stanowisku tym ubezpieczony zatrudniony był końca zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie.

(...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w S. realizowało budowy na terenie S. i okolic, w szczególności w zakresie budownictwa mieszkaniowego, budownictwa szkół i przedszkoli. Ubezpieczony posiada wykształcenie średnie techniczne – technik ogólnobudowlany. Pracując na stanowisku technika budowlanego ubezpieczony miał za zadanie nadzorowanie prac wykończeniowych w 11-kondygnacyjnym budynku mieszkalnym w stanie surowym. Nadzorował spawanie balustrad, wylewanie i szpachlowanie posadzek, roboty malarskie. Od 2 maja 1975r. ,tj. od chwili powierzenia ubezpieczonemu stanowiska majstra i poprzez okresy sprawowania kolejnych stanowisk ,tj. starszego majstra, kierownika budowy i kierownika grupy robót ubezpieczony bezpośrednio kierował pracami budowlanymi pracowników fizycznych na budowie osiedli mieszkaniowych w S. (m.in. osiedle 1000-L i Osiedle (...)) oraz nadzorował te prace pod względem jakościowym i ilościowym, czytał projekty, rozwiązywał problemy techniczne pojawiające się w trakcie pracy. Pracując na stanowisku majstra i starszego majstra ubezpieczony nadzorował jednorazowo prace na budowie od 1 do 3 budynków mieszkalnych – na wszystkich jej etapach ,tj. od wykopów poprzez fundamenty i montaż budynku z tzw. wielkiej płyty, a pełniąc od 1 października 1980r. funkcję kierownika budowy, a następnie kierownika grupy robót nadzorował prace na budowie średnio od 3 do 5 budynków jednocześnie, a dodatkowo ponosił odpowiedzialność materialną za materiały znajdujące się na budowie. Jako kierownik budowy ubezpieczony dokonywał również wpisów do dziennika budowy i rozliczał czas pracy podległych pracowników. Z uwagi na szeroki zakres prac budowlanych wymienione czynności administracyjne wykonywał najczęściej po godzinach pracy. Z uwagi na rodzaj wykonywanych prac i konieczność zachowania właściwej ich jakości oraz koordynacji prac na kilku budynkach jednocześnie ubezpieczony przez cały czas przebywał na terenie budowy nadzorując wykonywane prace. Podlegali mu m.in. operatorzy sprzętu ciężkiego (spychaczy, koparek), betoniarze, zbrojarze, cieśle, spawacze, montażyści konstrukcji wielkiej płyty na wysokości, dekarze. W ramach nadzoru ubezpieczony przebywał bezpośrednio przy stanowiskach w/w pracowników fizycznych sprawdzając jakość pracy i decydując o przejściu do dalszego etapu pracy, odbierał prace zanikające. Prace budowlane trwały również w zimie. Jeżeli temperatura osiągała bardzo niskie wartości wykonywano prace wewnątrz budynków np. montowano ściany wewnętrzne, stolarkę okienną. Stanowiska brygadzystów funkcjonowały w ramach prac montażowych, byli to tzw. brygadziści pracujący (zeznania świadków: Z. M. k.59v-60 – nagranie od minuty 3 do 17 i S. P. k.60-60v – nagranie od minuty 17 do 25 oraz zeznania ubezpieczonego k.60v-61 – nagranie od minuty 25 do 26 i k.54v-55 – nagranie od minuty 1 do 22).

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k.6 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. F. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego

wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach, gdyż poza sporem pozostawało, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek oraz spełnił przesłankę ogólnego stażu ubezpieczenia. Ubezpieczony podnosił, że posiada 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wskazując, że do stażu tego powinien być zaliczony okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. poczynając od 20 grudnia 1974r. ,tj. od chwili powierzenia mu stanowiska technika budowy, poprzez kolejne stanowiska majstra budowy, starszego majstra budowy, kierownika budowy i kierownika grupy robót - aż rozwiązania stosunku pracy w dniu 5 stycznia 1996r., kiedy to wykonywał prace polegające na sprawowaniu dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace zaliczane do prac w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe z dokumentów zawartych w aktach osobowych ubezpieczonego oraz ze spójnych i logicznych zeznań świadków w osobie Z. M. będącego zastępcą dyrektora w/w przedsiębiorstwa (później prezesem zarządu) oraz S. P. zatrudnionego na analogicznych jak ubezpieczony stanowiskach, a także z logicznych zeznań samego ubezpieczonego wynika bezspornie, że poczynając od 2 maja 1975r. ,tj. od chwili powierzenia ubezpieczonemu stanowiska majstra budowy poprzez okresy pracy na stanowisku starszego majstra, kierownika budowy (od 1 października 1980r.) i kierownika grupy robót aż do chwili ustania stosunku pracy w dniu 5 stycznia 1996r. ubezpieczony wykonywał prace polegające na kierowaniu pracami budowlanymi i nadzorem jakościowym na tych pracami, przy czym z uwagi na zakres wykonywanych prac i obowiązek zachowania wymogów bezpieczeństwa pracy oraz bezpieczeństwa budowanych obiektów, przez cały okres pracy ubezpieczony pracował bezpośrednio na budowach w miejscu, gdzie swoją pracę wykonywali podlegli mu pracownicy. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu wynika, że podstawowe prace, którymi kierował i które nadzorował ubezpieczony, będące jednocześnie podstawowymi pracami dla przedsięwzięcia budowlanego, były wykonywane przez maszynistów ciężkich maszyn budowlanych, zbrojarzy, betoniarzy, spawaczy, montażystów konstrukcji żelbetonowych na wysokości, dekarzy. Nie ulega wątpliwości, że prace wymienionych grup zawodowych są zaliczane do prac w szczególnych warunkach – vide: wykaz A: dział V poz.3, 4, 5, 9 i dział XIV poz.12 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Nadzorując prace wymienionych grup pracowników ubezpieczony pracował w tych samych warunkach, co wskazani pracownicy, a zatem zarówno na wysokości, jak i w wykopach przez co - podobnie jako oni – narażony był na szkodliwe dla organizmu warunki pracy. W tych okolicznościach w pełni uzasadnione jest zakwalifikowanie pracy ubezpieczonego wykonywanej w okresie od 2 maja 1975r. do 5 stycznia 1996r. do pracy o jakiej mowa w wykazie A dział XIV poz.24 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. a polegającej na sprawowaniu dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Odnosząc się do wykonywania przez ubezpieczonego czynności niebędących czynnościami stricte nadzorczymi w procesie budowy, jak np. dokonywanie wpisów w dzienniku budowy, czy też rozliczanie czasu pracy podległych pracowników, wskazać należy, że fakt wykonywania tego rodzaju czynności nie podważa ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych

warunkach. Czynności te były ściśle związane z powierzonymi ubezpieczonemu funkcjami, a jednocześnie nie były głównymi pracami, które wykonywał (czasowo stanowiły uboczne zajęcie).

Mając na uwadze całokształt przedstawionych okoliczności Sąd uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie i dlatego na podstawie art.477.14§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił prawo A. F. do emerytury od 1 sierpnia 2013r. ,tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o świadczenie.